EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 15.12.2020
SWD(2020) 349 final

Wet inzake digitale diensten

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten (wet inzake digitale diensten) en houdende wijziging van Richtlijn 2000/31/EG

{COM(2020) 825 final} - {SEC(2020) 432 final} - {SWD(2020) 348 final}

Samenvatting

Effectbeoordeling van de wet inzake digitale diensten

A. De noodzaak om actie te ondernemen

Wat is het probleem en waarom is het een probleem op EU-niveau?

Digitale diensten hebben de Europese economie en samenleving in de afgelopen twee decennia getransformeerd, vooral door de opkomst van onlineplatforms. Dit initiatief bouwt voort op de evaluatie van de richtlijn inzake elektronische handel uit 2000. Uit de bijgevoegde evaluatie van de richtlijn blijkt dat de kernbeginselen ervan nog steeds van toepassing zijn, maar dat sommige specifieke regels ervan moeten worden bijgewerkt in het licht van de specifieke uitdagingen die zich voordoen op het gebied van aanbieders van onlinetussenhandelsdiensten en onlineplatforms in het bijzonder. Tegen deze achtergrond worden in het effectbeoordelingsverslag drie kernproblemen en de oorzaken ervan geanalyseerd.

Ten eerste worden burgers blootgesteld aan steeds grotere risico's en gevaren op het internet – van de verspreiding van illegale activiteiten tot risico's voor hun grondrechten en andere maatschappelijke gevaren. Deze problemen zijn wijdverbreid in de onlineomgeving, maar gezien het bereik van zeer grote onlineplatforms hebben ze daar de grootste impact.

Ten tweede vindt het toezicht op onlineplatforms in bredere zin in de EU grotendeels op ongecoördineerde en ondoeltreffende wijze plaats, ondanks de systeemrelevantie van deze diensten. Het beperkte kader voor administratieve samenwerking dat bij de richtlijn inzake elektronische handel is vastgesteld voor het aanpakken van grensoverschrijdende kwesties, is ontoereikend gespecificeerd en wordt inconsequent gebruikt door de lidstaten.

Ten derde zijn de lidstaten begonnen met de regulering van digitale diensten op nationaal niveau, wat tot nieuwe belemmeringen op de interne markt leidt. Dit zorgt vervolgens voor een concurrentievoordeel voor gevestigde zeer grote platforms en digitale diensten.

Wat is het streefdoel?

De algemene doelstelling is te zorgen voor de goede werking van de eengemaakte markt, met name wat betreft de levering van grensoverschrijdende onlinetussenhandelsdiensten. Specifieke doelstellingen zijn gericht op (i) het handhaven van een veilige onlineomgeving, (ii) het verbeteren van de voorwaarden voor innovatieve grensoverschrijdende digitale diensten, (iii) het verbeteren van de positie van gebruikers en het beschermen van hun grondrechten online, en (iv) het instellen van een doeltreffend toezicht op digitale diensten en samenwerking tussen autoriteiten.

Wat is de meerwaarde van EU-maatregelen (subsidiariteit)?

De beschikbaarheid van inhoud en diensten via internet is doorgaans transnationaal. Parallelle en uiteenlopende regels door afzonderlijke lidstaten belemmeren de verlening van tussenhandelsdiensten in de hele EU en zijn niet doeltreffend als het gaat om het waarborgen van de veiligheid en bescherming van alle Europese burgers. Maatregelen op EU-niveau zouden de juridische versnippering en nalevingskosten verminderen, de rechtszekerheid vergroten, gelijke bescherming voor burgers en een gelijk speelveld voor bedrijven garanderen, de integriteit van de eengemaakte markt versterken en doeltreffend grensoverschrijdend toezicht mogelijk maken. Geen enkele lidstaat kan deze problemen alleen aanpakken.

B. Oplossingen

Welke opties dienen zich aan?

Naast het basisscenario werden drie opties uitvoerig beoordeeld:

1. Beperkte maatregelen tegen illegale activiteiten, waarin de procedurele verplichtingen zijn vastgelegd voor onlineplatforms om illegale activiteiten aan te pakken teneinde de grondrechten van gebruikers te beschermen en transparantie te waarborgen. Mechanismen voor verbeterde samenwerking voor autoriteiten om grensoverschrijdende problemen op te lossen via een digitale clearinginstelling.

2. Volledig geharmoniseerde maatregelen om actie door dienstverleners te stimuleren, de transparantie te vergroten en een bredere reeks nieuwe risico's aan te pakken door de positie van gebruikers te versterken. Handhavings- en samenwerkingsmechanisme versterkt door geharmoniseerde voorwaarden voor administratieve beschikkingen en de benoeming van een centrale coördinator in elke lidstaat.

3. Asymmetrische maatregelen met strengere verplichtingen voor zeer grote onlineplatforms,

verdere verduidelijking van de aansprakelijkheidsregeling voor aanbieders van onlinetussenhandelsdiensten en EU-governance met versterkt toezicht en versterkte handhaving. Dit is de voorkeursoptie.

Hoe reageren de verschillende belanghebbenden? Wie steunt welke optie?

Uit uitgebreid overleg met belanghebbenden blijkt dat er een brede consensus bestaat over EU-maatregelen, met name door middel van een versterkt kader voor de hele EU, waarbij de fundamentele beginselen van de richtlijn inzake elektronische handel worden gehandhaafd. Over het algemeen is er brede steun van aanbieders van onlinetussenhandelsdiensten, bedrijven en het maatschappelijk middenveld voor een harmonisatie van meldings- en actieprocedures in de hele EU. Aanbieders van onlinetussenhandelsdiensten verzoeken om een duidelijk kader om te goeder trouw en met rechtszekerheid vrijwillige maatregelen tegen illegale inhoud te nemen. Transparantiemaatregelen worden ook breed gedragen door bedrijven en het maatschappelijk middenveld dat het accent op aanbevelingsalgoritmen legt. Sommige bedrijfsorganisaties en start-ups wensen asymmetrische regels. Betere samenwerking tussen autoriteiten in de lidstaten en de relevantie van het delen van gegevens met overheidsinstanties is van cruciaal belang voor de lidstaten. Middenveldorganisaties alsmede enkele bedrijven en nationale autoriteiten vragen om toezicht op EU-niveau. Drie verschillende ontwerpverslagen van het Europees Parlement over de wet inzake digitale diensten ondersteunen samen een optie die vergelijkbaar is met de voorkeursoptie in het effectbeoordelingsverslag.

C. Effecten van de voorkeursoptie

Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?

Er kan een positief effect worden verwacht op de interne markt en op de concurrentie, dat naar schatting zal leiden tot een toename van 1 tot 1,8 % van de grensoverschrijdende digitale handel. Asymmetrische regels zullen ervoor zorgen dat kleinere opkomende concurrenten gestimuleerd worden om het concurrentievermogen, de innovatie en de investeringen in digitale diensten te helpen bevorderen, terwijl ze zich tegelijkertijd richten op specifieke gevaren die door grote platforms ontstaan. De transparantie en veiligheid op internet, evenals de bescherming van de grondrechten, zullen worden verbeterd. Nauwere samenwerking tussen de lidstaten en governance op EU-niveau zullen zorgen voor een verbeterde handhaving en een actueel toezichtsysteem voor digitale diensten.

Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?

Directe kosten staan in verhouding tot de grootte en het bereik van een dienstverlener. Diensten zouden ook marginale technische ontwerp- en onderhoudskosten moeten maken. De kosten in verband met informatievoorschriften zullen afnemen ten opzichte van het basisscenario. De belangrijkste kosten zouden beperkt blijven tot zeer grote onlineplatforms.

Wat zijn de gevolgen voor kleine en middelgrote ondernemingen en voor het concurrentievermogen?

Bijgewerkte en uniforme regels zullen kmo's helpen om overal op de eengemaakte markt actief te zijn, wat scale-ups en innovators zal ondersteunen. De effectbeoordeling toont ook kostenbesparingen voor kmo's die mogelijk te maken krijgen met illegale inhoud. Micro- en kleine ondernemingen zouden echter niet vallen onder de verplichtingen die aan onlineplatforms worden opgelegd en zouden ook worden vrijgesteld van uitgebreide rapportageverplichtingen.

Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?

Wij schatten een aanzienlijke afname van de kosten als gevolg van de ondoelmatigheden van de bestaande opzet voor de samenwerking van autoriteiten. Verschillende aanvullende kosten van het mechanisme voor nauwere samenwerking zouden op EU-niveau worden gedragen.

Zijn er andere significante gevolgen?

Een kerneffect van de voorkeursoptie houdt verband met de bescherming van de rechten en belangen van

consumenten en bedrijven en de bescherming van grondrechten online.
Evenredigheid
De voorkeursoptie zou voldoen aan de doelstellingen van het initiatief zonder verder te gaan dan wat nodig is om de vastgestelde problemen op te lossen. Een gefragmenteerde aanpak tussen de lidstaten kan de burgers in de hele Unie geen passend beschermingsniveau bieden en het toezicht op de diensten zou inconsequent blijven.
D. Evaluatie
Wanneer wordt het beleid geëvalueerd?
Het opzetten van een systeem voor gegevensverzameling en -toezicht is op zichzelf een van de belangrijkste effecten van de voorkeursoptie. Hierdoor kan zowel beter toezicht worden gehouden op en verantwoording worden afgelegd over de werking van de samenwerking tussen de autoriteiten van de lidstaten, als toezicht worden gehouden op digitale diensten. De herziening zou binnen vijf jaar na de inwerkingtreding moeten plaatsvinden, maar regelmatige rapportages zouden deel uitmaken van het ontwerp van het toezichtsysteem zelf.